

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 203/21
U Luxembourg 16. studenoga 2021.

Presuda u predmetu C-821/19
Komisija/Mađarska (Inkriminacija pomaganja tražiteljima azila)

Kaznenopravnim sankcioniranjem aktivnosti organiziranja koja ima za cilj omogućavanje pokretanja postupka međunarodne zaštite osobama koje ne ispunjavaju nacionalne kriterije za dodjelu te zaštite Mađarska je povrijedila pravo Unije

Kriminalizacijom te aktivnosti povrijeđena su prava koja je zakonodavac Unije zajamčio u području pomaganja tražiteljima međunarodne zaštite

Mađarska je 2018. usvojila izmjene određenih zakona koji se odnose na mjere protiv nezakonitog useljavanja i donijela, među ostalim, odredbe kojima je, s jedne strane, uvela novi razlog za nedopuštenost zahtjeva za azil i, s druge strane, inkriminirala aktivnosti organiziranja čiji je cilj omogućiti podnošenje zahtjeva za azil osobama koje na temelju mađarskog prava nemaju pravo na azil te je propisala ograničenja slobode kretanja za osobe koje su osumnjičene za počinjenje takvog kaznenog djela.

Smatrajući da je donošenjem tih odredbi Mađarska povrijedila obveze koje ima na temelju Direktive o postupcima¹ i Direktive o prihvatu², Komisija je Sudu podnijela tužbu zbog povrede obveze.

Sud je, odlučujući u velikom vijeću, **u bitnom dijelu prihvatio Komisijinu tužbu.**

Ocjena Suda

Kao prvo, Sud je presudio da je **Mađarska povrijedila obveze koje ima** na temelju Direktive o postupcima³ **time što je omogućila da se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbaci kao nedopušten jer je njegov podnositelj stigao na njezino državno područje preko države u kojoj nije izložen progonu ni opasnosti od nastanka teške štete odnosno u kojoj mu je osigurana dostatna razina zaštite.** Naime, u Direktivi o postupcima⁴ taksativno se nabrajaju situacije u kojima države članice mogu smatrati da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten. Međutim, razlog za nedopuštenost predviđen mađarskim propisom ne odgovara nijednoj od tih situacija⁵.

¹ Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. i ispravci SL 2020., L 76, str. 38. i SL 2020., L 415, str. 90.) (u daljnjem tekstu: Direktiva o postupcima)

² Direktiva 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvrat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (SL 2013., L 180, str. 96.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 137.) (u daljnjem tekstu: Direktiva o prihvatu)

³ Članak 33. stavak 2. Direktive o postupcima, u kojem se nabrajaju situacije u kojima države članice mogu smatrati da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten

⁴ Članak 33. stavak 2. Direktive o postupcima

⁵ Vidjeti presudu od 14. svibnja 2020., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU; vidjeti također [PM br. 60/20](#)).

Kao drugo, Sud je presudio da je **Mađarska povrijedila obveze koje ima** na temelju Direktive o postupcima⁶ i Direktive o prihvatu⁷ **time što je** u svojem nacionalnom pravu **kriminalizirala ponašanje svake osobe koja** u okviru aktivnosti organiziranja **pruži pomoć pri izražavanju namjere za podnošenje zahtjeva za azil odnosno pri podnošenju takvog zahtjeva na njezinu državnom području**, kada je moguće dokazati, izvan svake razumne sumnje, da je ta osoba bila svjesna činjenice da se taj zahtjev na temelju tog prava neće moći prihvatiti.

Kako bi došao do tog zaključka, Sud je ispitao, s jedne strane, ograničavaju li se mađarskim propisom kojim se predviđa to kazneno djelo prava koja proizlaze iz Direktive o postupcima i Direktive o prihvatu te, s druge strane, je li to ograničenje moguće opravdati s obzirom na pravo Unije.

Stoga je, na prvom mjestu, nakon što je provjerio da su određene aktivnosti pomaganja tražiteljima međunarodne zaštite na koje se odnose Direktiva o postupcima i Direktiva o prihvatu obuhvaćene područjem primjene mađarskog propisa, Sud je utvrdio da taj propis predstavlja ograničenje prava zajamčenih tim direktivama. Konkretno, **tim se propisom ograničavaju**, s jedne strane, **pravo na pristup tražiteljima međunarodne zaštite i komuniciranje s njima**⁸ i, s druge strane, **djelotvornost prava zajamčenog tražitelju azila da se**, o vlastitom trošku, **savjetuje s pravnim ili drugim savjetnikom**⁹.

Na drugom mjestu, Sud smatra da **se takvo ograničenje ne može opravdati** ciljevima na koje se poziva mađarski zakonodavac, odnosno **borbom protiv zlorabaz postopka azila i protiv nezakonitog useljavanja koje se temelji na prijevari**.

Kad je riječ o prvom cilju, Sud ističe da se mađarskim propisom kažnjavaju i ponašanja koja se ne mogu smatrati zlorabom ili prijevarom. Naime, čim se može dokazati da je predmetna osoba znala za to da pojedinac kojem je pomagala ne može na temelju mađarskog prava steći status izbjeglice, moguće je kaznenopravno sankcionirati svaku pomoć pruženu u okviru aktivnosti organiziranja s ciljem omogućavanja izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za azil odnosno njegova podnošenja, čak i ako je ta pomoć pružena uz poštovanje postupovnih pravila i bez namjere da se tijelo nadležno za odlučivanje stvarno dovede u zabludu.

Tako se, najprije, izlaže kaznenom progonu svatko tko pomaže da se izrazi namjera za podnošenje zahtjeva za azil odnosno podnese takav zahtjev, iako zna da se taj zahtjev na temelju pravila mađarskog prava neće moći prihvatiti, **ali smatra da su ta pravila protivna**, među ostalim, **pravu Unije**. Slijedom toga, tražiteljima može biti uskraćena pomoć koja bi im omogućila da u kasnijoj fazi postupka za odobrenje azila osporavaju, osobito na temelju prava Unije, zakonitost nacionalnog propisa koji se primjenjuje na njihovu situaciju.

Tim se propisom, nadalje, kažnjava pružanje pomoći osobi da izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil odnosno da podnese takav zahtjev kada ta osoba nije bila izložena progonu niti je izložena opasnosti od progona u barem jednoj državi kroz koju je prošla prije dolaska u Mađarsku. Međutim, odbijanje zahtjeva za azil kao nedopuštenog zbog tog razloga protivi se Direktivi o postupcima. Slijedom toga, takva se pomoć ni u kojem slučaju ne može izjednačiti s prijevarom ili zlorabom.

Naposljetku, budući da se njime ne isključuje mogućnost kaznenopravnog sankcioniranja osobe od trenutka kada se može konkretno dokazati da je ona morala znati da podnositelj zahtjeva kojem je pružila pomoć nije ispunjavao uvjete za dobivanje azila, Sud ističe da se tim propisom osobama koje žele pružiti takvu pomoć nalaže da već u trenutku izražavanja namjere za podnošenje

⁶ Članak 8. stavak 2. Direktive o postupcima, koji se odnosi na pristup tražiteljima međunarodne zaštite organizacija i osoba koje im osiguravaju savjetovanje i zastupanje, i članak 22. stavak 1. te direktive, koji se odnosi na pravnu pomoć i zastupanje u svim fazama postupka

⁷ Članak 10. stavak 4. Direktive o prihvatu, koji se odnosi na pristup ustanovama za zadržavanje, osobito, pravnih ili drugih savjetnika i osoba koje predstavljaju nevladine organizacije

⁸ Ta su prava osobama odnosno organizacijama koje pružaju pomoć tražiteljima međunarodne zaštite priznata u članku 8. stavku 2. Direktive o postupcima i članku 10. stavku 4. Direktive o prihvatu.

⁹ To je pravo zajamčeno člankom 22. stavkom 1. Direktive o postupcima.

zahtjeva ili podnošenja zahtjeva ispituju je li s tim zahtjevom moguće uspjeti na temelju mađarskog prava. Međutim, s jedne strane, od tih se osoba ne može očekivati da provode takve provjere, osobito zato što tražitelji azila već u toj fazi mogu imati poteškoće u navođenju relevantnih elemenata za dobivanje statusa izbjeglice. S druge strane, opasnost za predmetne osobe da im se izrekne osobito stroga kaznenopravna sankcija, to jest sankcija oduzimanja slobode, samo zato što su morale znati da je zahtjev za azil osuđen na neuspjeh dovodi do neizvjesnosti u pogledu zakonitosti bilo koje pomoći namijenjene provedbi tih dviju ključnih faza postupka odobrenja azila. Tim se propisom tako može uvelike odvratiti svaku osobu koja u tim fazama postupka želi pružiti pomoć, čak i ako se tom pomoći jedino nastoji omogućiti državljaninu treće zemlje da ostvari svoje temeljno pravo na traženje azila u državi članici, te se njime prekoračuje ono što je nužno za postizanje cilja borbe protiv prijevара odnosno zlouporaba.

Kad je riječ o drugom cilju koji se nastoji ostvariti mađarskim propisom, Sud utvrđuje da se pružanje pomoći radi izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za azil odnosno podnošenja takvog zahtjeva ne može smatrati aktivnošću kojom se potiče nezakonit ulazak državljanina treće zemlje na državno područje te države članice ili njegov boravak na tom državnom području, tako da inkriminacija uvedena mađarskim propisom nije prikladna mjera za postizanje takvog cilja.

Sud je konačno presudio da je Mađarska povrijedila obveze koje ima na temelju Direktive o postupcima¹⁰ i Direktive o prihvatu¹¹, time što je uskratila pravo približavanja svojim vanjskim granicama svakoj osobi osumnjičenoj da je u okviru aktivnosti organiziranja pružila pomoć pri izražavanju namjere za podnošenje zahtjeva za azil odnosno podnošenju tog zahtjeva na njezinu državnom području, kada je moguće dokazati, izvan svake razumne sumnje, da je ta osoba bila svjesna da se taj zahtjev neće moći prihvatiti. Tim se propisom ograničavaju prava zajamčena tim direktivama od trenutka kada je predmetna osoba osumnjičena za počinjenje kaznenog djela zbog pružanja pomoći u navedenim okolnostima, iako je inkriminacija tog ponašanja protivna pravu Unije. Iz toga slijedi da takvo ograničenje nije moguće razumno opravdati s obzirom na potonje pravo.

NAPOMENA: Tužbu zbog povrede obveze protiv države članice koja nije ispunila obveze koje proizlaze iz prava Unije mogu podnijeti Komisija ili druga država članica. Ako Sud utvrdi postojanje povrede, dotična država članica mora postupiti u skladu s presudom u najkraćem roku.

Ako Komisija smatra da država članica nije postupila u skladu s presudom, može podnijeti novu tužbu kojom će zahtijevati novčane sankcije. Međutim, u slučaju kad država nije Komisiji priopćila mjere kojima provodi direktivu, Sud može, na Komisijin prijedlog, nametnuti sankcije već u postupku koji dovodi do prve presude.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

¹⁰ Članak 8. stavak 2., članak 12. stavak 1. točka (c) i članak 22. stavak 1. Direktive o postupcima

¹¹ Članak 10. stavak 4. Direktive o prihvatu